

Upornice, artistke, mazohistke

Scenske umetnosti na 13. festivalu Mesto žensk

AMELIA KRAIGHER, ROK VEVAR

Začelo že z odprtjem razstave Humor dela v galeriji Škuc, uradni začetek festivala pa se je zgodil naslednji večer v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma. Le nekaj minut pred tem je v hipu zgorelo osem kilogramov smodnika. Belgijska performerka in piromanka Gwendolin Robin je, oblečena v eksplozivni skafander, na vrhu Cankarjevega doma uprizorila samozažig, dan pred tem pa si je v galeriji razstrelila glavo. Oba kratka, a spektakularna dogodka sta nedvoumno evocirala celo vrsto znanih konotacij iz zgodovine odporiških gibanj. A svečana otvoritev Mesta žensk je letos pripadla kabaretni predstavi Ura burleske (The burlesque hour) v izvedbi avstralske skupine Finucane & Smith, ki jo umetniško vodita Moira Finucane in Jackie Smith.

Kar takoj povejmo, da je Ura burleske izjemno profesionalno narejena predstava, ustvarjena z dobrim občutkom za ritem, stopnjevanje ter dramaturgijo posameznih točk in celotnega šova. Dramatični sustenzi, učinkovite pavze in premori znotraj kabarejsko-varietejskega žanra preverjeno vžgejo. A tisto, kar v Uri burleske presega vse žanrske obrazce in jo dela izvirno, je dejstvo, da so njene osupljive cirkusantske in čarodejske točke (pocukrane z vsem profesionalnim lišpom, kičem in gegi, ki sodijo zraven) cepljene z naravnost absurdnim komedijantstvom in ta sinteza je osupljiva ter seveda na moč zabavna.

Predstava uporablja prijeme iz bogate tradicije množične kulture, kabareta, cirkusa in varieteja, vendar jih v obnem že parodira. Štiri umetnice (Yumi Umiumare, Azario Universe, Maude Davey in Ursula Martinez) v udarnih solističnih in skupinskih nastopih namreč inteligentno spreobračajo sam pojem burleske. Vsi bizarni, presenetljivi, alogični preobrti, vse njihovo početje, koketiranje z gledalci, začinjeno z obilico golote, nenehno provocira in ruši ustaljene moralne in družbene vrednote. Gegi so najpogosteje nespoštljivi, nesramni, tudi obsce-

ni - to je duhovit napad na posvečene avtoritete in zakone (kult lepote, dela, uspeha...).

Ekscentrična je že kostumografija, raba rekvizitov ter popularnih glasbenih vložkov. Četudi so vse preobleke nastopajočih izrazito tipizirane, prepoznavne na prvi pogled, so hip za tem že zrelativizirane. Tako se nam na primer razkazuje "pomožena" Bathing Beauty (znan lik iz zgodovine filmskih burlesk), artistka z obroči v kopalkah in z brado, potem nastopi gejša, ki se pred očmi gledalcev čarobno in domiselno prelevi v samuraja, na ženski koži gorijo modrci in tangice ipd. Zabaviščne plesalke, artistke, čarodejke, komedijantke si nenehno nadevajo vse mogoče spolne in kulturne identitete, vloge, stanja, drže. Fascinantna je na primer povsem moška pojava igralke, ki je oblečena v kakih trideset črnih majic, potiskanih s pomenljivimi napisi, in medtem ko jih eno za drugo postopoma slači, postaja vse bolj ženska - ki gre do konca. V Uri burleske se spolna razlika izkaže kot nekaj prepustnega, kot stvar imitacije, maškade in transvestitstva. Nedvomno dogodek, ki ga bomo gledalci še dolgo nosili s seboj.

V naslednjih dneh smo dočakali premiero nove predstave plesalke in koreografinje Maje Delak z naslovom "Drage drage" (prva besedica je pridevnik, ki se nanaša na subjektivno oznako stroškovne količine). To je predstava o poziciji ženske v kulturnem, socialnem in političnem kontekstu sodobnega plesa v Sloveniji in v tem je ključna.

Zakaj? Ker odpira, razpira, razstavlja, avtorizira, aktualizira in problematizira inavguralno točko sodobnoplesne zgodovine pri nas: sodobni ples so ženske zasnovale še preden je bila na tem geopolitičnem teritoriju uvedena splošna volilna pravica in kot tak je prvenstveno praksa emancipirane ženske ustvarjalnosti. Vendar je pozicija ustvarjalk (in tudi ustvarjalcev) s področja sodobnega plesa v resnici tudi danes takšna, kot da nimajo nobene "volilne pravice".

Maja Delak je k sodelovanju povabila tiste ustvarjalke, ki so v predstavi pripravljene izpostaviti svoj (avtobiografski) performativ (Maja Delak, Katja Kosi, Barbara Krajnc, Jelena Rusjan, Vlasta Veselko, Urška Vohar, Nataša Živković). Z dramaturginjo Katjo

Praznik je predstavo spojila v krhko dramaturško mrežo, ki se razprede iz izhodiščne repetitivne strukture, v kateri se lagodje in užitek (razne oblike družabnih plesov) prepletata s mazohistično trdim delom (telesni trening).

V tej dramaturški mreži se seznanjamo s telesi neke ženske ali nekih žensk. Njihova skupna značilnost je, da so plesalke ali performerke in da se s to dejavnostjo tudi preživljajo. Imajo nešteto različnih ženskih "obrazov", ki so bodisi objekt bodisi subjekt nekega (delovnega, intimnega) razmerja, simptomatična ekspresija ali deklarativni performativ, sprava ali protest, hkrati pa to množstvenost ženske predstava pripiše tudi nam, s tem ko pred naš pogled razstavlja 10 televizijskih ekranov, ki nas razstavijo v serijo različnih vidikov, s katerimi sežemo tudi v zaodrje predstave (izven javnega), četudi si tega ponavadi nismo pripravljene priznati.

Četudi predstava ni na vseh mestih enako prepričljiva in prepričana, nedvomno razširja polje plesnega teritorija pri nas, zato njene pomanjkljivosti postanejo nebitne.

Stran / Page: 14

Doseg / Reach: 132000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 408 cm2

2 / 2

Ura burleske je izjemno profesionalno narejena predstava. (Arhiv Mesta žensk)